

То може више него једанпут

Друго издање фестивала кроз 14 бесплатних камерних програма и један добротворни концерт, показало је да драстична редукција свих параметара културног живота и наметање клишеа нису још увек угасили београдску разноврсну, живу музичку сцену и непоткупљиви уметнички интегритет

БУНТ 2014

Ана Коџевска

БУНТ је аполитичан, непрофитан и ослоњен искључиво на уметничке вредности, добру вољу појединаца и искрено интересовање публике – наглашено је у манифесту фестивала.

Све око овог новог фестивала крајње је атипично за наше прилике али се показује делотворним за музику, музичаре и публику. БУНТ је прошле године израстао из неприхватања наметнутих рестрикција и омаловажавања дугогодишњих међународно афирмисаних фестивалских институција, пре свега Бемуса али и Трибине композитора, Нишвила итд, као креативни одговор на понижавајуће услове рада музичких стваралаца.

Настао је као ванинституционални, *волонтерски* реактивни покрет трочланог креативног тима (Љубиша Јовановић, Ивана Стефановић и Пеца Поповић) који је уз помоћ колега и пријатеља из земље и иностранства, друштвених мрежа и ширења информација „од уха до уха“, за непуних месец дана успео да револт преназачи у покретни празник музике, прошири репертоарски амбитус, подсети на заборављене српске композиторе и занемарене младе музичаре, укључи рањиве и маргинализоване друштвене групе, придобије шири круг слушалаца, афирмише нове концертне посторе... У одсуству утврђених организационих структура, без екипа продуцената, организатора, рачуновођа и инспиратора, без буџета и хонорара, талас бесплатне врхунске музике попут неког чуда *а ла йерейшум мобиле* претворио је различите просторе музичарања у утопијске оазе ентузијазма и среће. *То може само једанпут*, говорило се.

Музика се најбоље брани музиком

На крају првог БУНТА, мимо деценијских београдских фестивалских пракси, објављена су програмска упоришта фестивала за 2014. која су ових дана у целини испуњена.

Тако је други БУНТ, одржан од 1. до 9. новембра у условима „ургентне неопходности“, испунио сва програмска обећања дата прошле године и кроз 14 бесплатних камерних програма и један добротворни концерт који су почињали тачно у заказано време, показао да драстична редукција свих параметара културног живота и наметање клишеа нису још увек угасили београдску разноврсну, живу музичку сцену и непоткупљиви уметнички интегритет, да млади музички таленти и даље извиру са жељом да наступају у новом контексту, а да активна рецепција једне другачије публике у формирању указује на промене и на том плану.

Драгоцена, можда мање видљива одлика овогодишњег БУНТ-а, поред узбудљивог интергенерацијског прожимања, јесте утврђивање заједничтва различитих музичких вокација и специјализација: професионалаца и аматера, извођача, композитора, музиколога, педагога, повезаних „специјалним потребама“ да интензивно живе кроз музику, чак и без надокнаде. Међу малобројнима који су подржали одрживост оваквог на дуже стазе утопијског концепта су Аустријски културни форум, Француски институт, Société Générale, ЕУ Инфо центар, СОКОЈ, КУБ...

Хор МШ Лисински и Милена Живадиновић (диригент) на отварању БУНТ-а

Музика Бијелог дугмета

У концертним тоалетама уместо звонцара, пред 250 уместо 250 хиљада људи, са искривом невиношћу уместо гламура – концерт „Музика Бијелог дугмета – након свих ових година... на нов начин“ (БУНТ, Хуманитарни концерт за Далиборку Маленић, у недељу у Звездара театру) представљао је несвакидашњи доживљај. Али, ако су у ову културну диверзију били уплетени Пеца Поповић, човек који је смислио Хајдучку чесму, и Жељко Савић, једини музичар који Беговићеву музику познаје боље од Бреговића, ствари постају јасније.

Пеца, поета српског рок новинарства, евоцирао је успомену на први наступ Бијелог дугмета у Дому синдиката пре тачно 40 година, и на акустичне дуеле Бајаге и Мирослава Тадића на обали Дунава, крајем 70-их. Жељко је спремао извођаче, учио их песмама и брушио аранжмане, баш као што је пре девет година „научио“ Бреговића да свира „Да те Бог до не волим“. И загрмела су четири Крајишника „топом ћу те гајат

моја мала“. Потом су пред нама деца из Музичке школе „Лисински“: као да је онај босански ђаво писао „Кад заборавиш јули“ баш за њихове анђеоске гласове, „јер су и анђели и ђавли, и нарцис и гријех, потребни за смијех“.

Соло тачке: Јелена Вануцић „кулерски“ свингује на контрабасу „Овај плес даме бирају“, Неша Златановић на соло акустари шаље „Ове ћу ноћи наћи блуз“ у неки кафе на Гринич вилицу бунтовних 60-их, Ива Џојић атрактивно прелудира по

Мила Смиљковић

Чињеница да је подразумевајући принцип живљења ЗА и ОД музике, када је реч о БУНТ-у, за сада одложен, није утицала на настајање аутентичних музичких доживљаја који ће дуго подгревати аудитивну меморију.

Већ само отварање фестивала – посвета Стевану Мокрањцу са тачака гледишта нових научних доприноса, с једне, и наступа школског, односно аматерских хорова, с друге стране, а у дворани Културно-уметничког друштва *Лола* – било је концептирано као живи поглед унапред, далеко од глорификација и ритуалних узношења. Представљене су две публикације у издању Музиколошког друштва Србије, Музичке Омладине Београда и Музиколошког института САНУ – *Сјеван Сј. Мокрањац у најисима дружих* Иване Петковић и Олге Оташевић и *Иносјеране јурнеје са БПД Биљане Милановић*. Хор Музичке школе *Лисински* који је, под управом Милене Живадиновић, међу певаче уврстио и полазнике Музичке радионице за помоћ особама са аутизмом, негује веома рафинирани, прозрачни звук чије обликовање не угрожава крхкост децих гласова.

Сасвим другачију, звучно засићену певачку палету изграђену пре свега на духовној музици,

молским бојама „Сањао/ла сам ноћас да те немам“. Преко шизофрене хармонице Бобана Бијелића у „Блузу за моју бившу драгу“ опори глас Банета Радишића забија право у срце „и ево... уморан старац сам сад... мада изгледам млад“. А виолинисткиња Мила Смиљковић, у хаљини боје црвених ружа, тријумфује у сопственом аранжману „Селме“, најлепше баладе о одласку у историји југословенске музике.

Српски и амерички кантри печалбара „Милована“ спајају се поново у гласовима Биље Крстић и Бистрика. Жељко Савић проналази индијску ноту у поп хиту „Шта има ново“, уз ситар и екстатичну мантру гласова састава Yoga is Music. Мирослав Тадић евоцира успомену на сусрет са Јадранком Стојаковић, филигрански пребирајући „Тајну везу“.

Смерни поклон талентоване Далиборке Маленић, која је те вечери добила своју флауту, означио је захвалност публици и донаторима, међу којима, наравно, је био и Горан Бреговић. Флаута је, могли смо да се уверимо, припала души која ће умети да је оживи и у неким другим мелодијама. **В. Пантић**

представило је Панчевачко српско-црквено певачко друштво са диригентом Вером Царином, док је хор *Браћа Барух* под управом Стевана Закића, сугестивно пренео осавремењени, убрзани концерт Друге и Осме руковети. Остали бисмо у домену очекиваног да на крају концерта Даринка Матић-Маровић није ова три вокална стила усредсредила на *Тебе ђојем и Њесји сејат* и стотинак певача за тренутак повезала јединственом духовном супстанцом.

Непоновљивост као једна од карактеристика БУНТ-а наметала се скоро на сваком концерту.

Између голицања чула и револта

И овога пута, амблематична личност БУНТ-а био је Љубиша Јовановић, идејни покретач фестивала, флаутиста, диригент, водитељ, члан здруженог хора БУНТ-а, организатор, инспиратор, реквизитер и вратар када је било потребно... Присутан на сваком концерту са осмејом доброг духа, успевао је да свој активизам у потпуности одвоји од дела Енрика Јосифа и Баха у чије је интерпретације улагао целокупну уметничку личност. Посебно ће бити упамћен Четврти Бранденбуршки концерт, одсвиран у истом даху са Маријом Шпенглер,

Дејан Синадиновић, Катарина Јовановић, Огњен Поповић, свечана сала Скупштине града Београда

Бахово вече, Фестивалски ансамбл БУНТ, са пробе у дворани АКУД Лола

Симонидом Јовановић и фестивалским оркестром БУНТ-а.

И Весна Станковић давала је основни тон током три сјајне вечери које би могле бити уврштене у неку будућу антологију БУНТ-а. Поред концерта посвећеног Баху, у програму *Из Аустрије с љубављу*, ова виолинисткиња култивисане музичарности, перфекционистичке технике, стилистичког и, очигледно, педагошког умећа, представила је историју бечког валцера од менуета, немачке игре, преко лендлера до Јохана Штрауса млађег. Ван сваке баналности и објашњења на прву лопту, са ансамблом пријатеља и ученика који су показали и своје капацитете солиста (Уна Станић, Елизабета Ганш, Михаел Кацман, Хартмут Пасхер, Мариан Брукнер и Стеван Јовановић) провела нас је кроз историју ове најпре локалне, некада цензурисане традиционалне игре која је данас глобално опште место.

Наредног дана чули смо је у Скупштини града како, поново у само за ову прилику сакупљеном саставу (Корделија Хоефер, Панта Величковић, Сандра Белић и Слободан Герих), после питомог дела савременог композитора Волфрама Вагнера, обликује заводљив Шубертов квинтет *Пасјирма* на специфичан начин, зачињен елементима аустријске традиције.

Посебну антологијску тежину овом концерту обезбедила је Катарина Јовановић избором Шубертових песама из два различита певачка фаха. Кроз херојске и драматичне, попут *Прометјеја* и *Ганимеда* и лирске из циклуса *Пасјир на камену*, моћним уосећавањем и савршеном дикцијом, уз срођени пијанистички коментар Дејана Синадиновића, повела је пуну салу Скупштине Града на пут којим се овде све ређе иде.

Посебно погавље фестивала било је резервисано за пијанисте јаким индивидуалности и оригиналног репертоара, међу којима су, поред Бранке Парлић која се кретала неистраженом стазом између Сатија и Гласа, Лидија и Сања Бијак својим до савршенства драматуршки, концептуално, извођачки доведеним „америчким“ програмом, обезбедили завршну ауру БУНТ-у. У раскошном звучном сагласју обе уметнице су, без препознатљивих манира, сваку композицију – мало позната дела Барбера, Нанкароуа, Болкома, Рзевског, Берстина – тумачиле у другом кључу, и откриле неслућене потенцијале и димензије. После овог концерта, јединог који је одржан у Коларцу, наметнуо се још једном утисак да нема „незахвалне“ музике нити незахвалне публике која увек препознаје аутентичност уметника и следи напор духа.

Заједно, назив, за многе, незаборавног концерта ученика Музичке школе *Лисински* и *Музичке радионице Удружења за помоћ особама са аутизмом*, би заправо могао да се односи на овогодишњи фестивал али и на идеју БУНТ-а у целини. А за све нас са специјалним потребама, који од музике (уметности уопште) не очекујемо само *голицање чула већ револуцију против неправде у садашњости и борбу за бољу будућност*, како су 1933, тадашњим ангажованим речником, писали млади композитори Љубица Марић и Војислав Вучковић на повратку са студија у Прагу.

У Манифесту БУНТ-а пише да је *ајолијичан* а да фестивалско гесло гласи: *Није све лоше – добра је музика!*